

AZ ERDÉSZETI OKTATÁSRÓL

Azzal kell kezdenem, hogy tudom, miszerint az erdészeti oktatásügy az állami oktatáspolitikai szerves része, és ami a kereteket illeti, nem lehet, de nem is kell „kilógni” a sorból.

Azt is tudom viszont, hogy az oktatáspolitikai mindenkor kötelező keretein belül az oktatásügy a változó élethez folyamatosan igazodó, a gyakorlati élet követelményeit kielégítő programot kíván. Ezért az előírt óraszám, az előírt tantervi keretek között azt és úgy kell oktatni (tartalom!), hogy a végzett fiatalok munkába lépésük után, a lehető legrövidebb időn belül alkalmassá válnanak a számukra kijelölt (vagy választott) munkaterület ellátására.

Hogyan lehet a nem könnyű feladatnak eleget tenni? Hát bizony nem könnyen. Objektív és szubjektív feltételei egyaránt vannak. Néhányat — a fontossági sorrendtől eltekintve — ezek közül felsorolnék.

Az oktatási intézményeknél — minden szintűnél — a személyi és tárgyi feltételeket biztosítani kell. Itt már szándékosan írtam elsőként a személyi feltételeket, mint az egész oktatási tevékenység legfontosabb elemét. Az a jó, ha a szaktanár az általa oktatott tárgy magasszintű elméleti ismeretein túl, annak minden gyakorlati vonatkozását is jól ismeri, ezen belül a szakmai összefüggéseket is. Ez legjobban úgy biztosítható, ha a tanár legalább pár évet gyakorlóként dolgozott az „életben”. A tárgyi feltételek alatt azt kell érteni, hogy egyrészt a munkavégző eszközt, gépet, technológiát, (ebben még az irányítás eszközt és gépét is érteni kell), másrészt azok szervezett felhasználási (használási) módjait kell nagyon jól megismerni, vagy az oktatási intézménynél, vagy a gyakorló bázison.

Legalább a törzsanyagot illetően biztosítani kell, hogy a tanulók a *tan-könyvhöz, jegyzethez* mindig hozzájussanak. A szaktárgyaknál ugyanis az a helyzet, hogy annak egy jelentős része viszonylag állandónak tekinthető, vagy legalább is hosszabb távon nem, vagy alig változik.

Ez a törzsanyag. A további része az anyagnak a gyorsan változó, fejlődő világunkban már általában hamar elévül és éppen ezért tankönyvvel nem is követhető. Egyes szakágaknál, ezt a tényt elfogadva, már jól funkcionál ez a javaslat. Egyébként ilyen alapállás mellett a törzsanyag tankönyvei (jegyzetei) lerövidülnek, olcsóbban, gyorsabban előállíthatók, s így a jelenlegi eléggé rossz helyzet is javulhatna.

Tulajdonképpen a személyi és tárgyi feltételekhez tartozik, de fontossága miatt külön említem az *évközi és nyári gyakorlatokat*. (Tudom, hogy e téren az utóbbi években történt előrelépés.)

Mikor hatékonyak a gyakorlatok?

— ha térben és időben jól előkészítettek,

— ha a gyakorlathoz szükséges (és nem akármilyen) eszközök, gépek, rendelkezésre állnak, azokat a kívánt mértékig használhatják,

— ha a gyakorlatvezető a legcélszerűbb, legjobb módszereket akár személyesen is be tudja mutatni, azt indokolni (a miért úgy kérdésre felelni),

— a szakmai összefüggéseket helyszínen is be kell mutatni (pl. fakitermelés, a közelítés során milyen károk keletkezhetnek a talajban, az újulatban).

A gyakorlatok során a végzett munka szociális és munkavédelmi vonatkozásait nem szabad figyelmen kívül hagyni. Ehhez még annyit fűznék hozzá, hogy bár a gyakorlatok mennyisége oktatási szintenként eltérő (bizonyos gyakorlatokat is lehet — vagy lehetne? — fakultatív módon végezni) de a színvonal, célraorientáltsága már nem lehet más.

Biztosítani kell, hogy a tanulmányi idő alatt a tanulók az összefüggést a más szinteken végzettekkel is megismerjék, hogy az életben milyen munka- és függőségi kapcsolatba kerülnek. Ez csak az első pillanatban látszik egyszerűnek, pedig szakmai, vezetési (vezetetti) és emberi vonatkozásai egyaránt vannak a kérdésnek. Jó dolog ha pl. a kikerült mérnök tudja, hogy mit és mennyit tanult a technikus, illetve a szakmunkás, de fordítva is igaz ez. Ilyen ismeretek mellett könnyebb az indulás, a kapcsolatteremtés és bizonyos konfliktus-helyzetek is elkerülhetők. Ide tartozik az is, hogy a bizonyos szakágakon belül az oktatási szinteket az „egy nyelven beszélés” érdekében össze kell hangolni. Ennek fontossága példákkal is igazolható.

Az oktatásüggyel kapcsolatban alig van olyan hivatalos és társadalmi megbeszélés, ahol a *hivatástudatra, a közéletiségre nevelés* (vagy „csak” a nevelés) kérdése ne merülne fel. Ebben benne van az „indítás” milyensége is, tehát az, hogy a felvett tanuló mit hozott magával a családból, az iskolából, benne van a kollégiumok „nyitottsága”, a példamutatás ereje és az erre hivatottak nevelési készsége. Mindezek miatt társadalmi problémának is felfogható a kérdés, de az oktatási intézmények felelőssége akkor is igen nagy.

Már két helyen is megemlíthettem volna, de mert én alapvető kérdésnek tekintem, ezért külön jelzem, hogy igen fontos volna az *egy éves előgyakorlat* bevezetése. Ilyen már volt is (erdésztechnikumnál) és más szakágnál pedig most vezették be. Sajnos szakmánkat még mindig egy csomó álromantika lengi körül és ezért is, meg az értékmérés szempontjából is nagyon jó lenne az előgyakorlat bevezetése. Ez egyébként a későbbi pályakorrekciók számát is csökkentené. Ha szakmánk (gyakorlat és oktatás egyaránt) ezzel egyetért, azt hiszem megoldható lenne.

Az oktatásügyhöz tartozik a *továbbképzés* is, amelyről okkal, ok nélkül mondanak jót és rosszat egyaránt. Tény, hogy a szervezett továbbképzésnél nem a számszerűsége (a jó statisztikára), hanem a valós igény kielégítésére és a minőségre kell törekedni. Öszintén meg kell mondani, hogy ma már a tanfolyamok költségei magasak, a vállalatok teherbíróképessége viszont csökkent, így az ilyen célra kifizetett minden forintot meg kell gondolni. Lényegesen nagyobb teret kell szentelni a célraorientált, „házi” tanfolyamoknak, és még nagyobbat az önképzésnek. Mindenfajta továbbképzésnek akkor van értelme, ha annak eredménye a gyakorlati munkában megjelenik.

A felsoroltakon kívül egyéb tényezőket, további összefüggéseket lehetne felsorolni (és az is nyilvánvaló, hogy más, más nézőpontból, mást tartana fontosabbnak) én eleve úgy indultam, hogy néhányat sorolok fel és én ezeket tartom a legfontosabbnak.

Tóth István

OMÉK

Augusztus 17. és 25. között rendezik meg a 70. országos mezőgazdasági élelmiszeripari kiállítást és vásárt, a kőbányai vásárvárosban. Önálló nemzeti bemutatóval 14 ország vesz részt és 13 ország vállalatai útján képviselteti magát.

Az erdészeti ágazat teljes vertikumával 1600 m²-nyi belső és 400 m² szabad területen vonul fel. Bemutatja az erdőgazdaság, elsődleges faipar és vadgazdálkodás VI. ötéves tervben elért eredményeit, valamint a VII. népgazdasági tervidőszakban főbb feladatait.

OMÉK